

Rejtőzködő „feltalálók”.
Kinek az érdeke a
kriptoalutak létrehozása?

Foto: Shutterstock / PuzlePix

MÉREGDRÁGA SEMMI

BITCOIN 2018:
FOLYTATÓDIK
AZ ARANYLÁZ?

A LEGUTÓBBI BITCOIN ÍRÁSOM (KRIPTO ARANYLÁZ. HETEK, 2017. OKTÓBER 20.) ÓTA AZ ÁRFOLYAM KÉT HÓNAP ALATT MAJDNEM A HÁROMSZOROSÁRA MENT FEL, MAJD AZ ÉV UTOLSÓ HETÉBEN MEREDÉKEN CSÖKKENT, DE AZ EGÉSZ ÉVET TEKINTVE ÍGY IS RENDKÍVÜLI NÖVEKEDÉST ÉRT EL A KRIPTOVALUTA. SOKAN KÉRDEZIK, VAJON MI EZ A SZTORI? NORMÁLIS, AMIT LÁTUNK? MI VÁRHAÓ 2018-BAN? BEFEKTESSÜK A PÉNZÜNKET VAGY NE?

A hhoz, hogy megértsük, hogy egy pénznek mitől is van értéke, menjünk egy kicsit vissza az időben, és vizsgáljuk meg, hogy hogyan is alakult ki a ma használatban lévő pénz. Az emberek kezdetben mindent meg tudtak termelni saját maguk és családjuk számára, hiszen kisebb-nagyobb közösségekben (családok, nemzetségek) éltek, mezőgazdasággal, állattartással, vadászattal, halászzal fenn tudták tartani az életüket. Egyes termékeket bizonyos csoportok nem tudtak előállítani, de szükségük volt rá, így elkezdtek elcserélni egymás között az árukat, ezt hívjuk árucserének. Két nehézsége volt ennek a rendszernek, egyrészt megtalálni a cseréhez a megfelelő partnert, másrészt meghatá-

rozni a két áru egymáshoz kifejezett értékét. A fenti két problémát úgy küszöbölték ki, hogy kerestek egy olyan árut, ami általánosan elfogadott, értékálló, eltartható, könnyen szállítható, kisebb egységekre osztható és ezt az árut úgynevezett közbitűs terméként használták. Minden más portékának az értékét ennek az árunak az értékében fejezték ki, ezt hívták árupénznek. Ilyen volt például a só, de a bors és más fűszerek is.

ILYEN VOLT EDDIG A PÉNZ

Árupénznek kiválóan alkalmasak voltak a nemesfémek is, arany, ezüst, bronz, réz. Így érkezünk el a pénz fejlődésének következő állomásához, a fém pénzhez. Az árupénzzel szemben jelentős előrelépés volt, hiszen még könnyebb volt szállítani azokat és az értéket is jól mutatta (rá volt írva). Könnyen belátható, hogy a nemesfémek véges számban állnak rendelkezésre, nem lehet belőlük elég fém-pénzt készíteni, hogy a növekvő gazdasági igényeket kielégítse, így elkezdtek őket helyettesíteni más eszközökkel, ekkor készültek az első papírváltók, úgynevezett fizetési ígéretek. Az egyik fél fizetési ígéretet adott a másiknak, hogy azonnal fizet, amikor megkapja a saját árujának ellenértékét, és erről egy okiratot állított ki. Egyre több váltó került forgalomba, és később már a váltókkal is kereskedtek.

Ekkor alakultak meg az első bankok, amelyek szintén állítottak ki váltókat (innen a bankjegy szó), és kereskedtek áruval is. Egy ország fizetőeszközének egységesítésére végül az állam vette kézbe a bankjegykibocsátás egyedüli jogát (és ez így van a mai napig is). Az egykori pénzhelyettesítők rendszerének alapja a pénzintézeteknek és az államnak az a garanciavállalása, hogy a bankjegyek nemesfémre válthatók át. A mai modern pénzek úgynevezett állami rendeleti pénzek és hitelpénzek keverékei. Az adott ország gazdasági teljesítő ereje és az állam szabályozó funkciói (például a központi jegybank) határozzák meg az adott valuta (például a forint) értékét. Kérdés, hogyan értékelhetjük mindennek fényében az új kriptoalutaknak nevezett eszközöket?

NÉVJEGY

Giller Tamás a www.erpblog.hu vállalatirányítási rendszerekkel és informatikai technológiákkal foglalkozó blog alapítója, szerkesztője. Az ERP múlt, jelen, jövő című könyv írója, több publikációja jelent meg a Computerworld, Piac és Profit, valamint az IT Business magazinokban, gazdasági informatika témakörökben. Jelenleg a Gremon Systems Zrt. operatív és pénzügyi igazgatója.

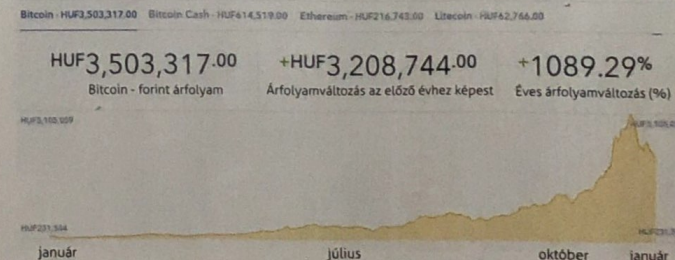
Mi határozza meg a Bitcoin értékét? Lényegében semmi. Értet 1 dollárt, de érhet akár 1 millió dollárt is, mivel nincs mögötte egy ország gazdasági ereje és teljesítménye, nincs mögötte egy vállalat profittermelő képessége, illetve semmilyen áru, így bármi lehet az értéke, amennyit az emberek hajlandók érte adni a vélt mögöttes értéke miatt. Ha sokan akarnak venni belőle, akkor a nagy kereslet miatt – és mivel korlátozott számban áll rendelkezésre – fel-

megy az ára, azonban ha sokan akarják eladni, akkor majd lemegy az ára. Meg vagyok róla győződve, hogy jelenleg azt a folyamatot látjuk, hogy sokan vesznek és így egyre drágul. Egyre többen a meggazdagodásuk lehetőségét látják benne és vásárolnak.

Sokan úgy gondolják, hogy a Bitcoin olyan, mint egy jó részvény, venni kell belőle és majd később eladni. Akik így gondolkodnak, azok nem értik, hogy hogyan működik egy vállalati részvény. Egy részvény megvásárlásával tulajdonosok leszünk az adott vállalatban. A vállalat a gazdasági teljesítményével profitot termel, amely profitból (a tulajdonosok döntése, a közgyűlés alapján) a részvényesek arányosan részesednek. Ha olyan vállalat részvénye van a birtokunkban, amely évről évre több profitot termel (vagy látszik, hogy a jövőben egyre több profitot fog termelni), annak a részvénynek felmegy az ára. Ilyenkor a tulajdonosok egy része eladja a részvényét, mert a magasabb eladási áron több profitot tud realizálni, mintha megvárna az éves közgyűlést és az osztalékra várna. De ha egy olyan vállalat részvényével rendelkezünk, amely évről évre veszteséget termel, így nem tud osztalékot fizetni a tulajdonosoknak, akkor a részvények ára stagnál vagy csökken. A Bitcoin mögött nincs vállalat, ami profitot termel, tehát hiába van a birtokunkban, csak áru tudjuk elkölteni vagy eladni. De hogy 1 Bitcoin mennyit ér, azt jelenleg csak a kereslet-kínálat törvénye határozza meg, ahogy feljebb is írtam.

Nagyon érdekes a lenti ábra. Ez az ábra azt mutatja, hogy a világ összes

A Bitcoin árfolyama a klasszikus magyar fizetőeszközhöz viszonyítva.

A BITCOIN-PIRAMIS: SOK MINIBEFEKTETŐ, KEVÉS NAGYHAL

Egyenleg	Pénztárca „zsebek” aránya	„Zsebek” aránya	„Érmék” száma	Összérték (USD)	„Érmék” aránya
0 - 0,001	14184021	55.06% (100%)	2,557 BTC	48,281,505 USD	0.02% (100%)
0.001 - 0.01	5082014	19.73% (44.92%)	20,947 BTC	395,503,166 USD	0.13% (99.98%)
0.01 - 0.1	4054178	15.74% (25.19%)	126,809 BTC	2,394,244,085 USD	0.76% (99.86%)
0.1 - 1	1720593	6.68% (9.44%)	558,402 BTC	10,543,042,179 USD	3.34% (99.1%)
1 - 10	560580	2.18% (2.76%)	1,480,133 BTC	27,946,004,226 USD	8.84% (95.77%)
10 - 100	132920	0.52% (0.58%)	4,380,495 BTC	82,706,971,140 USD	26.17% (86.92%)
100 - 1,000	16009	0.06% (0.07%)	3,744,639 BTC	70,701,536,996 USD	22.37% (80.75%)
1,000 - 10,000	1529	0.01% (0.01%)	3,326,093 BTC	62,799,079,991 USD	19.87% (38.38%)
10,000 - 100,000	113	0% (0%)	2,840,386 BTC	53,628,576,229 USD	16.97% (18.5%)
100,000 - 1,000,000	2	0% (0%)	256,464 BTC	4,842,220,578 USD	1.53% (1.53%)

kibányászott Bitcoinja hogyan oszlik meg a tulajdonosok között. Értelmez-zük az első sort: több mint 14 millió, egész pontosan 14 184 021 olyan Bitcoin virtuális pénztárcaszab (cím) van, amely 0 és 0,001 egység közötti Bitcoin tartalmaz. Ezen virtuális bukszák száma az összes létező pénztárcaszab közül 55,08%-ot jelentenek, és ezekben a zsebekben összesen 2557 Bitcoin van, ami jelenleg 48 281 505 dollárt ér. Nagyon leegyszerűsítve azt mondhatjuk, hogy az összes Bitcoin birtokló személy több mint fele csak „aprópénzt” fektetett Bitcoinba, mert ugyan sokan vannak, de a leg-

többjüeknek nincs több pénzük Bitcoinban, mint 18 dollár, vagyis mintegy 5000 forint.

Ha a második, harmadik és negyedik sort is hozzáadjuk az 55,08 százalékhoz, akkor az eredmény 97,23 százalék, de még ezekben a virtuális erszényekben sincs egyenként legalább 1 darab Bitcoin, azaz 20 000 dollár. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy nagyon sokan tesznek be pénzt Bitcoinba, de általában nagyon keveset. Akinek komoly vagyona van benne, az az összes Bitcoin birtokló személynek pusztán 2 százaléka. Mi van, ha az a 2 százalék hirtelen úgy dönt, hogy eleget nyert már a vir-

tuális valután és eladja az összeset? Mivel maga a Bitcoin önmagában semmit nem ér, az árat pedig szinte csak az iránta folytatott kereslet/bányászat határozza meg, így ha hirtelen sok lesz a piacon belőle, egyre csak megy majd le az ára. Így azok meggazdagodását, akik időben kiszálltak azok fogják megfizetni, akik később szálltak be.

Ez alapján már sokkal inkább piramisjátéknak tűnik a dolog. Persze hozzá kell tenni, hogy maga a Bitcoin fizetési rendszert és magát a Bitcoinot nem erre találták ki, hanem arra, hogy biztonságos fizetést tegyen lehetővé a felek között, és az árat kezdetben konszenzus alapján határozták meg, ezért is volt évekig 500 és 1000 dollár között egy Bitcoin ára. De mivel egyre többen elkezdtek vásárolni, miközben korlátozott számban áll rendelkezésre, így akinek volt, az egyre drágábban adta el, így egyre feljebb srófolták az árat. Ezenkívül az ára egy további faktor van hatással, mégpedig az előállítás (bányászat) költsége. Mivel virtuális, kriptovalutáról van szó, komoly számítási kapacitás (számítógépek, videókártyák, áram stb.) szükséges hozzá, amely jelentős költséggel jár.

HULLÁMVASÚT

Még egy fontos dolgot meg kell említeni: akik sok pénzt fektetnek bele, azok nem a családi megtakarítás 100 százalékát teszik be, hanem befektetők, üzletemberek, akik a befektetésüket optimalizálják, így pontosan tudják, hogy a pénzük nagyobb részét biztonságos, de megfelelő profitot hozó helyre tegyék, kisebb részét pedig nagy kockázattal járó, de kiemelkedő profitot ígérő helyekre. Ha azt halljuk tehát, hogy valakik több millió forintot vagy akár dollárt váltottak Bitcoinba, biztosak lehetünk benne, hogy azoknak van még több millió forintjuk, dollárjuk máshol is, és ha a Bitcoinon veszítenek, egy másik valután/befektetésen nyerni fognak. Én magam továbbra sem javasolom, hogy valaki a családi vagyont Bitcoinba fektesse. Persze ha valaki ért a pénzügyekhez és több helyen van befektetése, akkor természetesen a megfelelő kockázatvállalás mellett a befektetése egy részét teheti Bitcoinba, de csak óvatosan.

Más elemzők sokkal óvatosabbak, és a lufi kipukkadását várják már 2018-ban.

Mit mondanak a nagyobb üzleti portálok a Bitcoin jövőjéről? Érdekes, hogy 2017 augusztusában a Goldman Sachs csoport év végére 7 500 dollárra várta az árfolyamot, ehhez képest közel kétszeres értéken zárt a kriptovaluta. Nincs könnyű dolga 2018-ban sem az elemzőknek, mert nincs valós teljesítmény vagy egy vállalat a Bitcoin mögött, amit mérni lehetne, és ezáltal meghatározni a jövőbeli árat. Így az előrejelzések is csak két faktorra tudnak hagyatkozni: az előállítási költség drágulhat, miközben egyre többen akarnak venni, így mivel véges számú Bitcoin létezik, akinek van, csak drágán akarja eladni.

A KRIPTOVALUTÁK FŐ FELHASZNÁLÓJA A NEMZETKÖZI ALVILÁG. NEM SZABÁLYOZOTT ESZKÖZRŐL VAN SZÓ, EZÉRT ÍGY FONTOS KÉRDÉS LEHET 2018-BAN, HOGY A KÜLÖNBÖZŐ ORSZÁGOK KORMÁNYAI MIKÉNT VISZONYULNAK A BITCOINHOZ.

John McAfee – üzletember, korábbi Liberális párti amerikai elnökjelölt – 2020-ra 1 millió dollárra (a jelenleginek közel százszorosára) várja a Bitcoin árfolyamát. Más elemzők sokkal óvatosabbak, és a lufi kipukkanását várják már 2018-ban. Az elemzők egy része arra figyelmeztet, hogy ugyan sokan vásárolják a Bitcoinot, de kevesebben használják vásárlásra, inkább pusztán kereskedési/spekulatív céllal fektetnek be. Nem szabályozott eszközről van szó, ezért így fontos kérdés lehet 2018-ban, hogy a különböző országok kormányai miként viszonyulnak a Bitcoinhoz, hiszen könnyűszerrel korlátozhatják a forgalmát, akár el is lehetetleníthetik, ami azonnal bedöntheti az árfolyamot. Az biztos, hogy több ország fontolgatja a szabályozását, de hogy ezt miként tudják megvalósítani, még kérdéses.

Trevor Koverko, a kriptovaluták technológiájára szakosodott Polymath vezérigazgatója úgy véli, hogy a Bitcoin teljes értékű fizetési hálózatként fog működni a közeljövőben, jelenleg azonban látható, hogy a Bit-

coin csak spekulatív eszközként használják a legtöbben. „Nem lennék meglepve, ha hamarosan hatszámjegyű értékre nőne dollárban egy Bitcoin értéke” – mondja Dave Chapman, aki a kriptovaluták kereskedelmére specializálódott Octagon Strategy vezetője, aki úgy gondolja, hogy 2018 végére a 100 000 dollár környéki árfolyamot is elérheti a Bitcoin.

A Magyar Nemzeti Bank véleménye szerint egyes fizetésre használható virtuális eszközök (így különösen a Bitcoin) sokkal kockázatosabbak, mint a felhasználók által már jól ismert elektronikus fizetési megoldások (például bankkártya, elektronikus pénz stb.). Nincs ugyanis kibocsátójuk, nem tartoznak egyetlen ország hatóságának, jegybankjának felügyelete alá, nincsenek megfelelő felelősségi, garanciális, képviselési szabályok. Az MNB felhívja a fogyasztók figyelmét, hogy legyenek rendkívül körültekintőek, fokozott óvatossággal járjanak el, mielőtt ilyen eszközöket, például Bitcoinot használnak.

GILLER TAMÁS